

**УИЛЯМ НОЛЪН
НО ОСТАВАТ ОЩЕ МНОГО
МИЛИ...**

Превод от руски: Цвета Пеева, 1967

chitanka.info

Сам в бучащия кораб, в лабиринта от многобройни сектори, подобни на пчелни килийки, Робърт Мърдок очакваше смъртта. Докато ракетата се движеше неизменно към Земята, пронизваща също като гигантска сребърна игла черното кадифе на космоса, той броеше последните си часове, като знаеше, че няма никаква надежда.

Мърдок се връщаше у дома след двадесет години странствувания из космоса.

У дома. На Земята. В Тейър — малко градче в щата Канзас. Чист въздух, сенчеста улица и бяла двуетажна къща в края на квартала. У дома след двадесетте години, преминали всред звездите.

Ракетата разрязваше тишината на космоса, атомните ѝ мотори като огромно сърце пулсираха някъде долу, а Робърт Мърдок стоеше неподвижно до кръглия илюминатор, зареял поглед в околния бездънен мрак.

Мърдок си припомняше.

Тревожните очи на майка си, когато тя се молеше беззвучно за него, как после го прегърна, преди той да се качи на борда на кораба, и дълго-дълго не го пускаше. Загрубялото лице на баща си — висок мъж и как той стисна до болка ръката му, когато се сбогуваха.

Мъчеше се и не можеше да си ги представи стари и побелели: баща си да ходи с бастун и майка си, смазана от тежестта на преживените години. А самият той?

На четиридесет и една година е и космосът го е изтощил също така, както степите на Канзас бяха изтощили баща му. И той се бори с бурите, докато работеше извън Земята, със зловещите чужди бури, много по-лоши от онези, които му се бе случвало да понася на своята планета. И той се труди из равнините под палещите звезди, много по-ярки от родното Слънце. И той имаше ъгловато, сурово лице с очи, дълбоко хлътнали под рязко изпъкнали вежди.

Робърт Мърдок извади от джоба си стереоснимките на родителите си. Добри, усмихнати, очакващи лица... Разгъна внимателно последното писмо на майка си. Тя упорито не искаше да изпраща магнитни ленти: оплакваше се, че не може да познае гласа си на записа и че ѝ е много трудно да изразява гласно мислите си пред металния зев на студения и равнодушен апарат. Служеше си само със старомодна писалка, като изписваше бавно думите с вече архаичния

шрифт. Последното ѝ писмо бе получил, преди да отлети за Земята. Тя пишеше:

Скъпи мой!

Толкова сме развълнувани! Слушахме заедно с баща ти няколко пъти лентата с твоя глас. Съобщаваш, че най-сетне се връщаш у дома, при нас, и двамата благодарим на бога, че си здрав и читав. Ох, как искаме да те видим, сине! Нали знаеш, че напоследък не се чувстваме добре. Сърцето на баща ти е такова, че вече не му позволяват да излиза задълго от къщи. А освен това той много се развълнува, когато получихме известието, че се връщаш. Пък и моето здраве не е блестящо, миналата седмица пак ми се виеше свят. Но няма нищо сериозно (и ти, моля ти се, не се тревожи), защото доктор Том казва, че съм още доста силна и тези пристъпи ще минат. Гледам колкото може повече да почивам, за да бъда съвсем добре, когато пристигнеш. Сърцата ни са изпълнени с мисли по теб. Животът ни отново придоби смисъл. Пристигай по-скоро, Боб, по-скоро!

Обичащата те мама

Робърт Мърдок сложи писмото настрана и стисна юмруци. Оставаха му да живее няколко часа, а до Земята имаше няколко дни път! Тейър е безкрайно далеч; жив няма да стигне.

И отново, за кой ли път вече, му се стори, че нечий глас нашепва последните редове на древното стихотворение от Робърт Фрост:

*Но остават още много мили...
а ще трябва думата си да съдържа,
вечния си сън преди да съм заспал.*

Бе обещал да се върне в къщи и ще удържи на думата си. Въпреки смъртта той ще се върне на Земята.

— И дума не може да става! — казаха му лекарите. — Не ще стигнете до Земята. Ще умрете. Ще умрете в космоса.

После всичко му показаха. Бяха изчислили кога ще умре с точност до секундата; съобщиха му точно кога ще престане да бие сърцето му и кога ще спре дишането му. Болестта, която прихвана в чуждия свят, бе неизлечима. За Робърт Мърдок смъртта беше нещо определено.

Въпреки това той заяви на лекарите, че ще отлети за Земята. И те се съгласиха с неговия план.

Сега, когато му оставаше да живее по-малко от тридесет минути, Мърдок вървеше по един от дългите коридори на кораба, като отброяваше секундите с токовете си по металния под.

Той е готов да удържи обещанието. Спря пред един стенен шкаф и завъртя малка ръчка. Вратичките се плъзнаха встрани. Мърдок вдигна очи към високия мъж, който стоеше вътре в тъмното. Протегна ръка и бързо превключи нещо. Високият мъж заговори:

— Време ли е вече?

— Да — отвърна Робърт Мърдок. — Време е.

Високият мъж стъпи леко на пода; лъч светлина разкри дълбоко хлътнали очи, почти скрити от надвиснали вежди. Лицето бе сурово и ъгловато.

— Виждаш ли — неочаквано се усмихна той, — аз наистина съм твоє съвършено копие.

— Прав си — каза Мърдок. Иначе, помисли си той, не бива и да бъде, нали целият смисъл е в съвършенството. Не трябва да има никаква разлика, дори и най-малката.

— Името ми е Робърт Мърдок — каза високият мъж в новичка космична униформа. — На четиридесет и една година съм, напълно здрав и съвсем нормален. Прекарах в космоса двадесет години и сега се връщам у дома.

Слаба тържествуваща усмивка пробягна по умореното лице на Мърдок.

— Колко има още да чакаме? — попита високият мъж.

— Десет минути, може би и няколко секунди още — бавно промълви Мърдок. — Те казаха, че няма да почувствам болка.

— В такъв случай... — високият мъж млъкна и рязко въздъхна. — Мъчно ми е.

Мърдок пак се усмихна. Машината, колкото и да е съвършена, не може да изпитва съжаление. И все пак му стана по-леко от тези думи.

Той отлично ще се справи, мислеше си Мърдок. Ще заеме мястото ми и старците никога не ще подозрат, че не аз съм се върнал в къщи. След месец, както е уговорено, роботът ще се яви пред представител на дружеството на Земята. Да, той отлично ще се справи.

— Запомни — каза Мърдок, — когато заминаваш, те трябва непременно да повярват, че се връщаш в космоса.

— Разбира се — отвърна роботът. И Мърдок чу как собственият му глас започна да обяснява: — След като измине месец, който аз трябва да прекарам с тях, те ще ме изпратят до ракетата. Ще видят как тя стартира от Земята, отправяйки се към космоса, и ще знаят, че няма да се върна още две десетилетия. Те ще се примирят с това, че синът им е трябвало да се върне в космоса, защото здравият астронавт няма право да напуска службата си, докато не навърши шестдесет години. Уверявам те, ще бъде точно тъй, както си наредил.

Всичко ще мине благополучно, мислеше си Мърдок, нали са предвидени всички подробности. Роботът има моята памет, моя глас и моите дребни навици. А когато напусне старците, връщайки се уж при звездите, от космоса ще им изпраща моите магнитни ленти както и преди. До самата им смърт. Те никога няма да узнаят, че не съм жив.

— Готов ли си? — тихо запита високият мъж.

— Да — кимна Мърдок. — Готов съм.

Те бавно закрчиха по дългия коридор.

Мърдок си спомни колко горди бяха старците, когато го приеха в Специалната служба. Той се оказа единственият щастливец в целия Тейър. Такъв чудесен ден беше! Свиреше градският оркестър и кметът на града — старият мистър Харкнес, с очила, окачени на върха на носа — произнесе реч. Той каза, че Тейър се гордее със своя син... И майка му плачеше от радост.

Все пак това, че се отправих в космоса, беше единствената правилна стъпка. На другите момчета не им провървя, те не можаха да видят осъществени мечтите си.

Още от оня ден, когато наблюдаваше връщането на лунната експедиция, той нито за минута не се съмняваше, че ще стане астронавт. Студен декемврийски ден, той, момче на дванадесет години, гледаше как ракетата се спуска, обвита в огнен стълб, стопявайки и

изпепелявайки замръзналата почва. Дълбоко в душата си знаеше, че някога тя ще го отнесе към звездите и оттогава все мечтаеше как ще се издигне във висините и ще отлети далеч от Земята към безкрайните чужди хоризонти, към чудесните светове, които дори е невъзможно да си представиш.

Малцина можеха да се откажат от всичко заради космоса. Дори сега, след двадесет години, той все още чуваше гласа на Джули: „Вярвам ти, Боб, ти ме обичаш, но недостатъчно. Не така, че да се откажеш от мечтата си“. И тя го остави, защото бе разбрала, че за нея няма място в неговия живот. Там беше само космосът, бездънният космос и ракетите, и пламтящите звезди...

Припомни си последната нощ на Земята, когато усети внезапно мамещата безкрайност на вселената. Спомни си безсънните часове на разсъмване и чувството на напрегнато очакване, обхванало малката бяла къщичка, и самия себе си, лежащ в тишината на уютната стая. Спомни си дъждовните капки, които затропаха призори по покрива, и гърма, разцепил небето на Канзас. И гръмотевиците, слели се неусетно с атомния грохот на ракетата, която го отнасяше далеч от Земята, далеч, към блещукащите звезди... далеч...

Далеч.

Високият мъж в новичка униформа на астронавт затвори външния шлюз и погледна тялото, което бавно потъваше в мрака. Корабът и роботът представляваха едно цяло, съчетание на два сложни до съвършеност механизми, които изпълняваха точно задачата си. За Робърт Мърдок пътешествието бе завършило, той бе извървял своите мили.

Когато в светлата юлска утрин ракетата кацна в Тейър, в щата Канзас, там вече се бяха събрали тълпи от хора, които ръкопляскаха и викаха името на Робърт Мърдок. Бяха дошли всички големци на града, всеки със старателно подготвена реч; звуците на градския духов оркестър се извисяваха в синевата, дечурлигата размахваха знаменца. После тълпата се успокои, атомните мотори млъкнаха, отвори се люкът.

Появи се Робърт Мърдок, снажен герой в космична униформа, отразяваща слънцето с хиляди святкащи зайчета. Той се усмихна и вдигна ръка за поздрав, а тълпата пак зашумя и заръкопляска.

А на края на пистата го очакваха двама: прегърбен старец, който се опираше с трепереща ръка на бастун, и стара жена с влажни очи и лице, покрито с мрежа от бръчици.

Когато астронавтът най-сетне стигна до тях, провирайки се между напиралите редове на възторжените поклонници, той се намери в обятията им. Те го хванаха за ръце и го поведоха след себе си, а в очите им блестяха сълзи.

Робърт Мърдок, любимият им син, се бе върнал у дома.

— И така — забеляза един от тълпата, който стоеше встрани, — най-сетне те се срещнаха.

Съседът му въздъхна и поклати глава.

— И все пак, струва ми се, не е същото. Някак си не е хубаво.

— Но нали те точно това искаха — каза първият. — Така бяха писали в завещанията си. И без това той ще отлети след месец. Пак за двадесет години, защо да се помрачава радостта му за толкова кратко време? — говорещият замълча и посочи отдалечаващите се фигури: — Ама нали са като истински? Той никога няма да узнае!

— Може би сте прав — отвърна вторият. — Той никога не ще узнае.

Двамата гледаха подир старците и сина им, докато те се скриха от погледите им.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 3 от 1967 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.